

-거나

hoặc — giữa các động từ và mệnh đề

Dạng dành cho động từ tương ứng với (이)나. Chữ “hoặc” trong tiếng Việt dùng được cho cả hai, nên người học liên tục nhầm lẫn hai dạng này.

Cách kết hợp

Tình huống	Dạng	Ví dụ
Mọi động từ hoặc tính từ	-거나	읽다 → 읽거나
Gốc từ ≡ giữ nguyên ≡	-거나	만들다 → 만들거나
Đánh dấu cả hai vế	-거나 -거나	읽거나 보거나 해요
Quá khứ	-았/었거나	갔거나
Danh từ dùng	(이)나	커피나 차 — không phải 커피거나
Không quan tâm	-든지	읽든지 보든지

Khi nào dùng

Gắn -거나 vào bất kỳ gốc từ nào — không có quy tắc nguyên âm, ≡ giữ nguyên, và có thể thêm thì phía trước khi cần: 갔거나.

Nó nối hai hành động hoặc trạng thái như những lựa chọn: 주말에는 책을 읽거나 영화를 봐요. Gắn vào cả hai vế — 읽거나 보거나 하다 — sẽ thêm ý “lúc thế này lúc thế kia, tùy”.

Ranh giới cần giữ là với (이)나, vốn dùng để nối danh từ. 커피나 차 là đúng; 커피거나 차 là sai. Nếu thứ bạn nói có thể nhận trợ từ, bạn cần dùng (이)나.

Nó cũng dùng được với tính từ: 너무 짜거나 매우면 말씀해 주세요.

Ví dụ trong câu

- 1

주말에는 책을 읽거나 영화를 봐요.
Cuối tuần tôi đọc sách hoặc xem phim.
- 2

시간이 없거나 피곤하면 안 가도 돼요.
Nếu bạn không có thời gian hoặc mệt thì không cần đến.
- 3

저녁은 만들거나 시켜 먹어요.
Bữa tối tôi hoặc tự nấu hoặc gọi đồ ăn.
- 4

너무 짜거나 매우면 말씀해 주세요.
Nếu mặn quá hoặc cay quá thì cho tôi biết nhé.
- 5

그 사람은 벌써 갔거나 지금 오는 중일 거예요.
Anh ấy hoặc đã đi rồi, hoặc đang trên đường đi.
- 6

쉬는 날에는 자거나 산책하거나 해요.
Ngày nghỉ tôi ngủ, hoặc đi dạo, hay gì đó.

So sánh với

(이)나

Danh từ dùng (이)나; động từ và tính từ dùng -거나. Đây là điểm phân biệt quan trọng duy nhất, và nó làm khó người học ở mọi trình độ.
커피나 차를 마셔요. (cà phê hoặc trà) / 커피를 마시거나 차를 마셔요. (uống cà phê hoặc uống trà)

-든지

-거나 đưa ra một lựa chọn thực sự giữa hai phương án; -든지 nói rằng cái nào cũng không khác gì. Hình thức gần nhau nhưng thái độ khác nhau.
읽거나 봐요. (tôi đọc hoặc xem) / 읽든지 보든지 하세요. (đọc hay xem, tùy bạn)

아니면

아니면 đứng giữa hai câu hoàn chỉnh, gần với “hoặc là / nếu không thì”. Nó không phải trợ từ và không gắn vào từ nào.
책을 읽거나 영화를 봐요. / 책을 읽어요. 아니면 영화를 봐요.

Lưu ý

- X

커피거나 차를 주세요.
- O

커피나 차를 주세요.
-거나 nối động từ và tính từ. Để đưa ra lựa chọn giữa hai danh từ, hãy dùng (이)나.
- X

저녁은 만들거나 시키다 해요.
- O

저녁은 만들거나 시켜 먹어요.
Vế thứ hai cần là một mệnh đề được chia đúng. -거나 nối hai vị ngữ hoàn chỉnh, không nối gốc từ với dạng nguyên mẫu trần.
- X

시간이 없거나 피곤하면 말하세요.
- O

시간이 없거나 피곤하면 말하세요.
-거나 gắn vào gốc từ nguyên dạng, không gắn vào dạng -아요/어요. Hãy bỏ đuôi đi trước.